

У чому полягає благополуччя свиней

Оксана Юрченко

Асоціація «Свинарі України»

10 лютого 2026

Як виглядає благополуччя свиней?

- Свині спокійні, не проявляють страху або агресії
- Здорові, однорідні тварини у добрій кондиції
- Достатньо місця для вільного пересування та зміни положення
- Сухе, чисте місце для відпочинку для всіх тварин
- Відсутність предметів, що спричиняють травмування
- Комфортна температура та достатнє освітлення
- Відсутність порізів, саден, уражень шкіри
- Високий рівень гігієни, якісне повітря
- Матеріали для прояву природної поведінки
- Місця для ізоляції хворих тварин

На кого поширюються вимоги?

Вимоги поширюються на господарства, що утримують понад 15 свиней.

Вимоги до площі на голову застосовують до господарств, в яких утримують менше 10 свиноматок.

БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИН - ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВЛАСНИКА

Базові принципи благополуччя

Належна годівля

- Відсутність тривалого голоду
- Відсутність тривалої спраги

Належні умови утримання

- Комфорт під час відпочинку
- Комфортний температурний режим
- Свобода руху

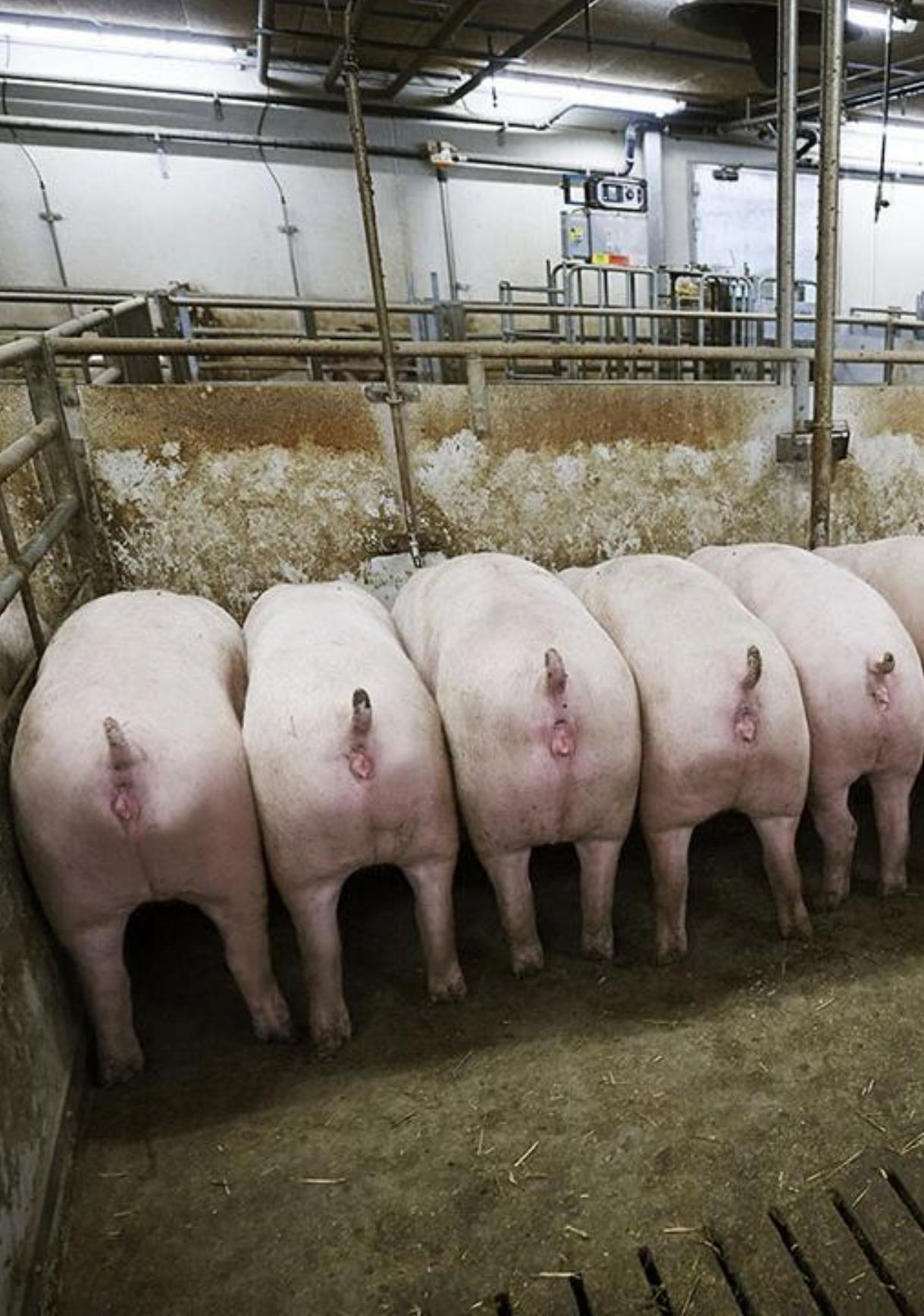
Добре здоров'я

- Відсутність травм
- Відсутність захворювань
- Відсутність болю через маніпуляції

Природна поведінка

- Можливість прояву соціальної поведінки
- Можливість інших проявів природної поведінки
- Позитивний емоційний стан
- Добрі стосунки «людина–тварина»

Належна годівля: мінімальні вимоги

Корм

- Раціон повноцінний і збалансований, відповідає віку
- Свиней годують не менше разу на добу
- Якщо свиней годують групами, кожна свиня повинна мати доступ до корму одночасно з іншими свинями у групі
- Наявність достатньої кількості корму для кожної тварини
- Корм не повинен містити речовин або домішок, що можуть завдати невиправданих страждань або травмувати.
- Обладнання для годівлі сконструйоване і розміщене у спосіб, що мінімізує забруднення кормів, а також запобігає шкідливим наслідкам конкуренції між тваринами за доступ до кормів.
- Поросних свиноматок і свинок забезпечують грубим кормом або кормом з високим вмістом клітковини.
- Поросят відлучають від свиноматки не раніше як через 28 (21) днів після народження

Вода

- Доступ до води в належній кількості
- Вода не повинна містити шкідливих речовин
- Обладнання мінімізує забруднення та конкуренцію

Як мінімізувати конкуренцію за ресурси

Основний принцип

Одна свиня = окреме кормомісце

Система годівлі

✓ Відповідно до вимог

⚠ Наслідки конкуренції

Комфорт під час відпочинку

Зона відпочинку

Дренована, чиста, дозволяє всім свиням лежати одночасно

Станки для опоросу

Оснащені захисними перегородками та/або дугами

Поросята

Достатньо місця для смоктання молока і одночасного лежання, підлога у боксі опоросу тверда або застелена килимом

- ❑ **Заборонено** утримувати свиней у постійній темряві або без відповідного періоду відпочинку від штучного освітлення (не менш як 40 лк протягом 8 годин на добу). Рівень безперервного шуму у приміщеннях зі свинями не повинен перевищувати 85 дБА.

На що звернути увагу

Бурсити

Виразки на плечах

Забруднення гноєм

Комфортний температурний режим

Мінімальні вимоги

- Зона відпочинку термічно комфортна
- Циркуляція, рівень запиленості, температура, відносна вологість повітря, а також концентрація газів мають бути в межах показників, визначених законодавством України
- Якщо застосовується система примусової вентиляції, у разі її поломки необхідно передбачити резервну систему, що гарантуватиме достатній повітрообмін, а також сигналізацію, що сповіщатиме про відмову системи примусової вентиляції.

На що звернути увагу

Прискорене дихання

Признак перегріву тварин

Туляться одна до одної

Ознака переохолодження

Тремтіння

Ознака переохолодження

Свобода руху

01

Утримання свиноматок і ремонтних свинок на прив'язі заборонено
Свиней на дорощуванні і свиней на відгодівлі утримують у групах

- ❑ Свиноматок і ремонтних свинок утримують у групах починаючи з четвертого тижня після осіменіння до початку останнього тижня перед опоросом

02

Вимоги до загальної площі підлоги для безперешкодного пересування для свинок/свиноматок, свиней на дорощуванні та відгодівлі, кнурів
Утримання свиноматок і ремонтних свинок на прив'язі заборонено

03

Поросята повинні мати достатньо місця в боксах для опоросу, щоб без труднощів смоктати молоко матері.

04

Свиней, яких мають утримувати у групах, але які є особливо агресивними або зазнали агресії від інших свиней, хворих або травмованих свиней дозволено тимчасово утримувати в індивідуальних станках, розмір яких дозволяє свиням вільно рухатися

На що звернути увагу

Площа на голову, співвідношення суцільної та щілинної підлоги, параметри БЕТОННОЇ щілинної підлоги

Вимоги до площі на голову: групове утримання порослих свинок і свиноматок

Технологічна група	У групі <6 голів	У групі 6-39 голів	У групі ≥40 голів
Свинка	1,80 м ²	1,64 м ²	1,48 м ²
Свиноматка	2,48 м ²	2,25 м ²	2,00 м ²

Мінімальна площа суцільної підлоги

Свинка

0,95 м² (≤15% дренажні отвори)

Свиноматка

1,30 м² (≤15% дренажні отвори)

□ Довжина стінок загону :
≥2,4 м (<6 голів), ≥2,8 м (≥6 голів)

Параметри щілинної бетонної підлоги для групових загонів:
80 мм — мінімальна ширина планки;
20 мм — максимальна ширина отворів.

Станок опоросу

Засоби захисту для поросят

У станку повинні бути спеціальні засоби захисту поросят, наприклад, захисні перегородки та/або дуги

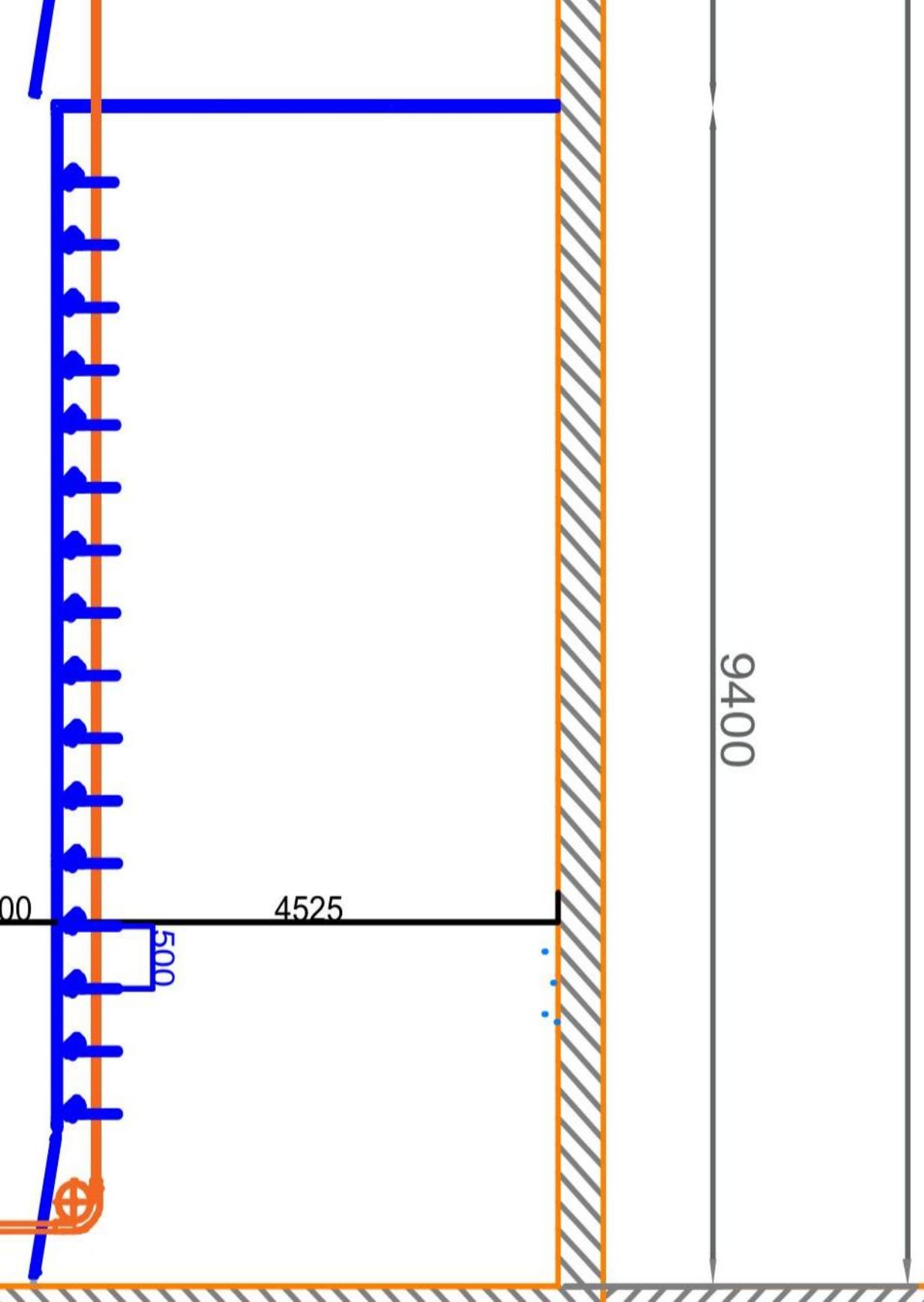
Достатня площа

Площа в станку опоросу має бути достатньою для того, щоб поросята одночасно відпочивали разом (1,1 – 1,3 м²).

Місце для поросят

Частина підлоги станка для відпочинку поросят повинна бути твердою або застеленою килимком (соломою чи іншим матеріалом).

Практична вправа: груповий загін на 25 поросних свиноматок

Розрахунок за фактичними даними

Загальна площа: $9,4 \text{ м} \times 4,525 \text{ м} = 42,535 \text{ м}^2$

Доступна площа: $42,535 \text{ м}^2 - 15 \text{ кормомісць} \times 0,15 \text{ м}^2 =$
 $42,535 - 2,25 = 40,285 \text{ м}^2$

! 15 індивідуальних кормомісць

! Суцільна щілинна підлога

Розрахунок за мінімальними вимогами до благополуччя

Доступна площа: $25 \text{ голів} \times 2,25 \text{ м}^2 = 56,25 \text{ м}^2$

! 25 індивідуальних кормомісць

Загальна площа: $56,25 \text{ м}^2 - 25 \text{ кормомісць} \times 0,15 \text{ м}^2 =$
 $56,25 \text{ м}^2 + 3,75 \text{ м}^2 = 60 \text{ м}^2$, з них

Площа суцільної підлоги: $25 \times 1,30 \text{ м}^2 = 32,5 \text{ м}^2$ (з них $\leq 4,875 \text{ м}^2$ - дренаж)

Площа щілинної підлоги: $60 \text{ м}^2 - 32,5 \text{ м}^2 = 27,5 \text{ м}^2$

Різниця – майже 20 м^2 (+ 20-30% до вартості типового проєкту)

Утримання кнурів

Можливість руху та контакту

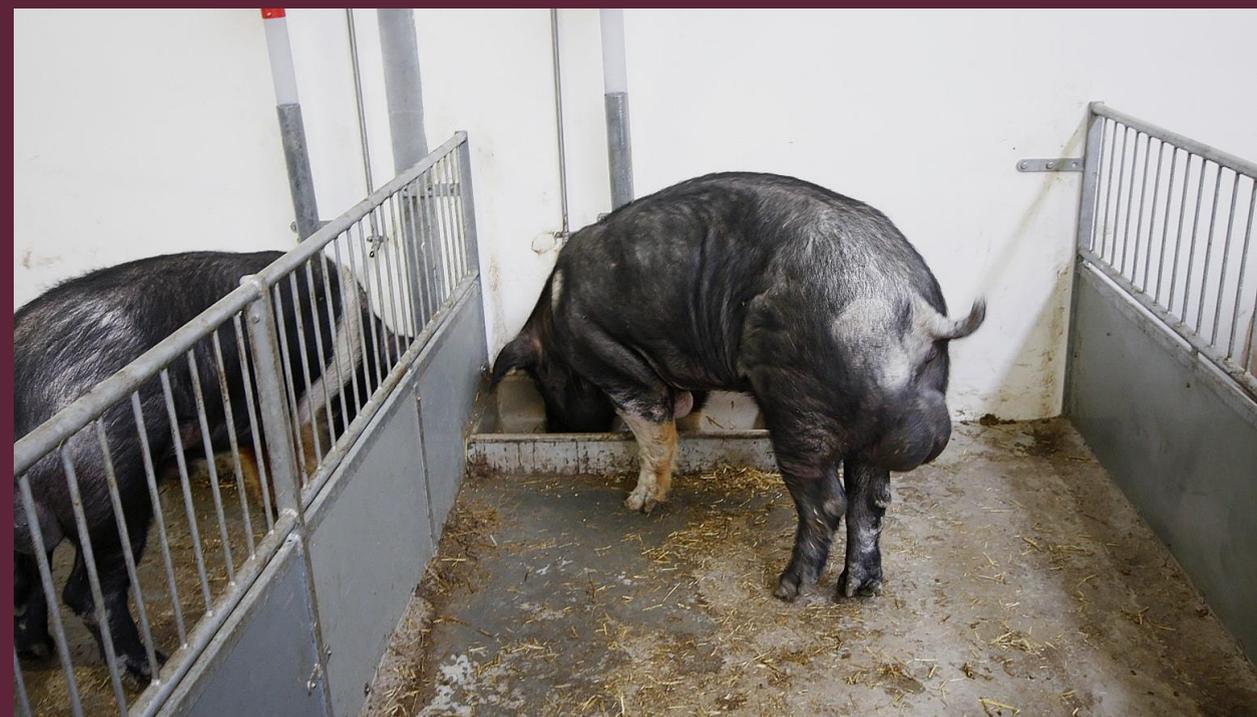
Станки проєктують так, щоб кнур мав можливість повертатися, чути, нюхати і бачити інших свиней

Площа підлоги

Для безперешкодного пересування дорослого кнура — не менше **6 м²**

Природне осіменіння

Якщо станки використовують для природного осіменіння — не менше **10 м²**, станок без перешкод

Площа на голову поросят, свиней на дорощуванні та відгодівлі

Жива маса свиней	Площа на голову, м ²
≤10 кг	0,15
10-20 кг	0,20
20-30 кг	0,30
30-50 кг	0,40
50-85 кг	0,55
85-110 кг	0,65
>110 кг	1,0

Вимоги до щілинної підлоги

Технологічно-вікова група	Максимальна ширина планки, мм	Мінімальна ширина отвору, мм
Поросята	11	50
Свині на дорощуванні	14	50
Свина на відгодівлі	18	80

Добре здоров'я: відсутність травм

Матеріали та обладнання

Всі матеріали для будівництва приміщень та обладнання не повинні завдавати шкоди або травмувати свиней. Обмеження на частку щілинної підлоги у загонах для поросних свинок та свиноматок.

Мінімізація агресії

У випадку утримання поросних свиноматок і ремонтних свинок у групах мають вживатися заходи для зменшення агресії. Свиней у групах, але які є особливо агресивними або зазнали агресії від інших свиней, хворих або травмованих, дозволено тимчасово утримувати в індивідуальних станках.

Групове утримання товарного поголів'я

Свиней на дорощуванні і свиней на відгодівлі утримують у групах та уникають змішування. Незнайомих між собою свиней змішують в якомога ранньому віці, бажано перед відлученням або не пізніше тижня після відлучення. Свиням, яких змішують, забезпечують можливості для порятунку і переховування від інших свиней.

❑ На що звернути увагу

Кульгавість, рани на тілі, ураження вульви, покусані хвости

Добре здоров'я: відсутність захворювань

Діагностика та лікування

Поросні свиноматки і ремонтні свинки, у разі потреби, проходять діагностичні дослідження, а також лікування від екто- та ендопаразитів. Перед переведенням у станки для опоросу ретельно очищують.

Облік та документація

Ведення електронного та паперового обліку лікування тварин та кількості загиблих свиней, виявлених під час кожного огляду.

Очищення та дезінфекція

Матеріали і обладнання мають бути такими, щоб їх можна було легко очищати, мити і дезінфікувати.

Карантинні станки

Наявність станків для ізолювання хворих або травмованих свиней

Мікроклімат

Циркуляція, запиленість, температура, вологість та концентрація газів у межах показників

📌 На що звернути увагу

Смертність, кашель, чхання, утруднене дихання, ректальний пролапс, діарея, закреп, метрит, мастит, випадіння матки, ураження шкіри, грижі, набряки/абсцеси

Добре здоров'я: відсутність болю через маніпуляції

Заборонені маніпуляції

Будь-які втручання, що призводять до пошкодження чутливої частини тіла, втрати тканин або зміни кісткової структури крім:

- рівномірного зменшення кутніх зубів поросяткам до 7-денного віку шляхом спилювання або скушування;
- зменшення довжини ікл кнурів; обрізання частини хвоста;
- кастрування самців свиней в інший спосіб, крім розриву тканин;
- кільцювання носа за вільно-вигульної системи утримання свиней.

Сточування зубів і обрізання хвостів

лише за наявності видимих уражень сосків свиноматок, хвостів або вух інших свиней.

Дозволені маніпуляції

Свиням дозволено здійснювати маніпуляції, що мають терапевтичний або діагностичний характер, або які здійснюються з метою ідентифікації свиней

Маніпуляції після 7 дня життя

Кастрацію або обрізання хвостів у свиней, починаючи із сьомого дня після народження, здійснює виключно лікар ветеринарної медицини із використанням засобів анестезії і додаткових засобів для тривалого знеболювання.

Хто має право здійснювати маніпуляції

Маніпуляції здійснює виключно лікар ветеринарної медицини або спеціально навчена особа, яка має досвід застосування відповідних методів із використанням належних засобів та в належних гігієнічних умовах.

Природна поведінка

Можливість прояву соціальної, дослідницької та інших видів природної поведінки

01

Заборона прив'язі

Утримання свиноматок і ремонтних свинок на прив'язі категорично заборонено

02

Візуальний контакт

Приміщення мають бути спроектовані так, щоб свині могли бачити інших свиней (не стосується цеху опоросу)

03

Природні матеріали

Доступ до сіна, соломи, деревини, тирси, грибного компосту, торфу або їх суміші

04

Перед опоросом

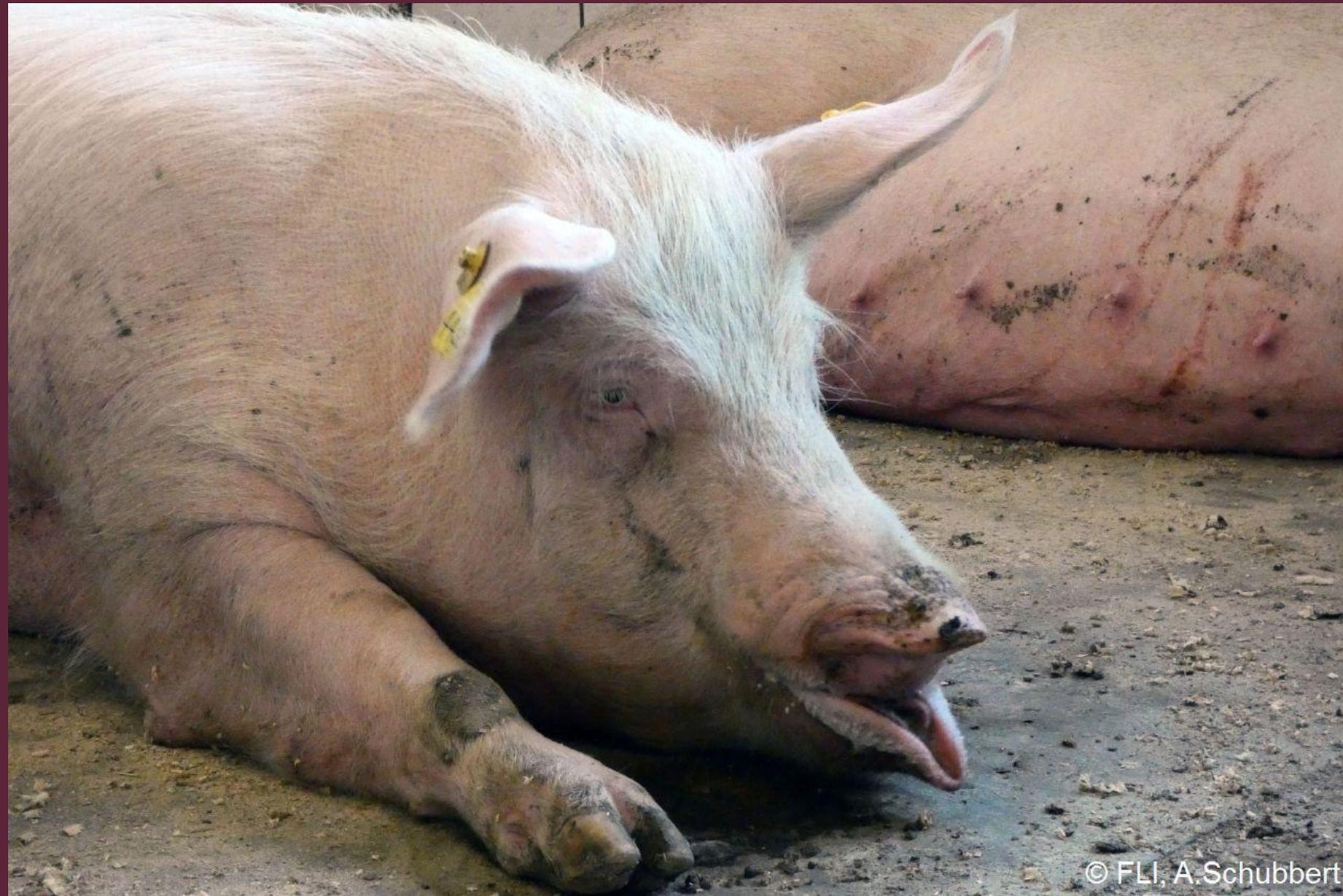
За тиждень до очікуваного опоросу матеріали для прояву інстинкту гніздування / підстилка в достатній кількості (коли це технологічно можливо з огляду на використовувану систему гноєвидалення).

На що звернути увагу: стереотипна поведінка

Повторювані, одноманітні рухи без очевидної користі для тварини — показник стресу та нестачі стимулів

- Імітація жування
- Скручування язика
- Скрегіт зубами
- Кусання решіток
- Лизання підлоги

Більше інформації

Безкоштовний курс на платформі AgriAcademy
«Благополуччя свиней: вимоги, кращі практики та особливості інспектування»

Настанови щодо впровадження стандартів благополуччя свиней